

به نام خداوند جان و خرد

راخئ له برابري شخه د ملاتېر لپاره یو موته شو
زه هم همدا شان!

د بنځو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو
کنو انسیون

ددغه کتاب له ليکنو او مطالبو خخه استفاده کول او اقتباس ددسر چيني په
يادولو سره مجاز دي
په دغه کتاب کي مطرح شوي نظرونه دارمان شهر غونتنو او نظر
خرگندويه نه کوي

ويب پانه:
<http://www.openasia.org>

په گډه له برابري نه د ملاتر په خاطر
زه هم همدغه شان!
دبندخو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د ختمولو نړیوال کتوانسیون
طراح او ډیزاینر: ایرن بیگ
د سرژ بلوك خخه په مننه
د اصلی نسخی جوړونکی او خپرونکی: د بشر د حقوقونو د ټولنو نړیوال
فیدراسیون
www.Fidh.org
خپرونکی: دارمان شهر خپرنیزه خانګه
دریمه چاپ: ۱۳۹۳ لمریز کال - ژمی
ټوکونه : ۱۰۰ ټوکه
دغه رساله په افغانستان کي د (ICAN) اداري په مالي لګښت چاپ شوي ۵۵.

راخئ له برابری خخه د ملاتېر لپاره یو موټۍ شو

د ملګرو ملتونو ټولنې ۴۰ کاله مخکي د بنځو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو نېړيوال کنوانسیون (CEDAW) تصویب کړ .
دا کنوانسیون چې اوسمهال تقریباً نېړی ټولو هیوادونو تصویب کړی
دي، د بنځو د حقوقو د خوندیتوب نېړيواله مر جع شمیرل کېږي . د دغه کنوانسیون د مقرراتو پر بنسټ د نېړی په ټولو هیوادونو کې د بنځو د حقوقو د دفاع فعالینو لوبي بریاوی ترلاسه کېږي دي: له تبعیضه د ډکو قوانیونو له منځه وړل، په سیاسي ټولنو کې د بنځینه استازو زیاتوالی، په قانونی عمر کې د واده کولو تصمیم، له حامله ګې خخه د مخنیوی اوزارو ته لاسرسی، د بنځو د جنسی ناقصیدو مخنیوی ... سربیره پر دي، اوس هم په ډیرو مبارزو کې بریاوو ته اړتیا ده او په ډیرو هیوادونو کې د شاته تګ خطر ته په کټو سره، د بنځو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو نېړيوال کنوانسیون خورا ارزښت موږي .

په ځانګړۍ ډول د میرمنو د حقوقنو لپاره په دی کې کيچنو حالاتو کي، د بشري حقوقنو د ټولنو نړيوال فدراسيون د سیکسیزم او له بنځو سره د مخالفت پر وړاندی د مبارزی لپاره یو څل بیا پر خپلی پريکندی ژمنی ټینګار کوي.

خوشحاله یو، چې د بشخو پر وړاندی د هر ډول تبعیض د له منځه وړلو د نړيوال کنوانسيون (CEDAW) د ۴۰ می کلیزی په مناسبت، دغه نشریه ټولو هغو میرمنو او نارينه وو ته وړاندی کوو، چې د تبعیض پر وړاندی او د جنسیتی برابريو لپاره مبارزه کوي.
د بشري حقوقنو د ټولنو نړيوال فدراسيون د غړو او همکارو سازمانونو سره اوږد په اوره، په مختلفو هیوادونو کي، پرته له کوم شرطه د (CEDAW) د تصویب او په عمل او قانون کي بي د بشپړی پلی کیدا په لار کي خپلو نه ستړی کیدونکو هڅو ته دوام ورکوي.

عبدالکريم لاهيجي، د بشري حقوقنو د ټولنو د نړيوال فدراسيون رئيس

د بنځو په وړاندی ده رې ډول تبعیضونو د له منځه وړلوا کنوانسیون

سریزه

د اوسنی کنوانسیون غږي هیوادونه،

دی ته په پاملنۍ چې د ملګرو ملتونو د سازمان منشور، د بشر پر اساسی حقوقنو، د هر وګړي مقام او منزلت، او د نارینه وو او بنځو د حقوقنو په برابری، تأکید او پیښگار لري،

دی ته په پاملنۍ چې د بشر د حقوقنو نړیوالی اعلامی د تبعیض د ناروا ګنډلو اصل تأیید کړي او اعلاموی چې ټول وګړي په آزاده توګه دنیا ته راغلی او کولای شي پدی اعلامیه کې د مندر جو آزادیو او حقوقنو خڅه د مقام، منزلت او حقوقنو له مخی، د جنسیت له مخی له هر ډول توپیر

پر ته، یو شان بر خمن شی،

دی ته په پاملنۍ چې د بشر حقوقنو د نړیوالو میثاقونو غږي هیوادونه دنده لري چې د بنځو او نارینه وو لپاره د ټولو اساسی، ټولنیزو، فرنگی، مدنی او سیاسی حقوقنو خڅه برخمنتیا تضمین کړي، د هغو نړیوالو کنوانسیونونو په پام کې نیټول چې د بنځو او نارینه وو

تر منځ د برابری لپاره د ملګرو ملتونو او تخصصي آژانسونو تر نظر
لاندی تړل شوی دي،
هغه پر پکړه ليکونو، اعلاميو او سپارښتونو ته په پاملنۍ چې د ملګرو
ملتونو او تخصصي ادارو لخوا د بنځو او نارينه وو د حقوقنو د برابري
د پرمختګ لپاره تصویب شوی دي،
د دی بېلاپېلو اسنادو سره سره، په ډېر خپگان، لا تر او سه هم د بنځو په
وراندی پراخ تبعیض شتون لري،
د دی په يادونه چې د بشر د اصولو، د حقوقنو او احترام د برابري په
وراندی تبعیض، د بشريت شخصيت نقسوی؛ د هيوادونو په سياسې،
ټولنیز، اقتصادي او فرهنگي ژوند کي د بنځو او نارينه وو د برابر
ګډون خنډ ګرځي، د ټولنۍ او کورنۍ د هوساباني د پراختيا خڅه مخنيوي
کوی او د بشريت او هېواد په وراندی دبنځو د خواکمنتیا او د هغوي د
استعدادونو غور بدل، ستونزمن کوي،
پدی خپگان چې د فقر او ولري په شرایطو کي، بنځي خوراکي موادو،
روغتیا، بنونی، روزنی، د کارموندنۍ فرستونو او نورو اړتياوو ته
د لاس رسی؛ لېر امکانات لري،
پدی باور چې د نړيوال اقتصاد د نوی نظام تشکيل، د مساواتو او عدالت
پر بنسته د بنځو او نارينه وو د برابري د پرمختګ لپاره مهمه ونډه
لري،
پدی ټینګار چې د بنځو او نارينه وو د حقوقنو د بشپړ پلي کولو لپاره،
د توکمیز توپیر، د نژادپرستي د ټولو ډولونو، د نژادی تبعیض، د
استعمار، د نوی استعمار، یړغل، د پردي هيوادونو نظامي نيونه، د
سلطی او د دولتونو په کورنیو چارو کي د بهرنۍ لاس وهنی له منځه
وړل؛ اړین دي،
پدی ټینګار چې د نړيوال امينت او سولی د ټینګښت، د نړيوال کې کېج له
منځه وړلو، د دولتونو تر منځ د دوه اړخیزی همکاري د هغوي د ټولنیز
او اقتصادي نظامونو له نظر کي نیولو پرته، بشپړه بې وسلی کول، او
په خانګړي توګه تر نړيوالي او خارنۍ لاندی، هستوی بې وسلی کول
او د هيوادونو په اړیکو کي د عدالت، مساواتو او ګډو ګټو د اصولو پر

تینگار او د هغو خلکو لپاره د برخليک او خپلواکي د تاکلو حق ورکول
چى د بهرنى استعمار او ولکى لاندى دى او همدا راز خمكى بشپرتيا
او ملي حاكميت ته درناوى، د ټولنيز پرمختګ او پراختيا لامل گرځي
چى په پايله کى د نارينه او بنځو د حقوقنو د مساوات د لاس رسى لپاره،
مرسته کوي،

په دى باور چى د یوه هېواد بشپر پرمختګ، نړيواله هوسابينه او د سولي
تینګښت؛ په ټولو برخو کى له نارينه وو سره د بنځو د مساوى مشارکت
غونښتونکي ۵۵.

د کورنى په هوسابينه او د ټولنى په پرمختګ کى د بنځو د لوبي وندى،
د مور د ټولنيز اهميت او په کورنى کى د ماشومانو په روزنه کى د مور
او پلار د وندى په پام کى نیولو سره چى لا تر اوسيه په بشپره توګه په
رسميت پېژندل شوی ندي؛ او د دى په خبر تيا چى په زېرولو کى د بنځو
ونډه باید د تبعيض لپاره یو بنستې نشي، بلکه د ماشومانو روزنه د بنځي
او نارينه او د ټولنى تر منځ د مسؤوليت د وېشلو مستلزم دي.

پدې پوهاي چى په ټولنه کى د نارينه او بنځي تر منځ د دوديزى وندى
بدلون، د نارينه او بنځو د بشپرۍ برابري لپاره اړين دي.
د تبعيض د له منځه وېلوا د اعلامي د مندرجو اصولو د پلي کولو او
پدې لبر کى د هر چوں تبعيض د له منځه وېلوا لپاره د اقداماتو د سر ته
رسولو په هوډ؛
په لاندى ډول هوکړه وکړه:

لومړۍ برخه

لومړۍ ماده

پدی کنوانسیون کی «دبشو
په وړاندی تبعیض» اصطلاح،
د جنسیت پر بنسته، هر راز
تو پیر، محدودیت او محرومیت
ته ویل کېږي چې پایله او موخه
بې په سیاسی، اقتصادي، ټولنیز،
فرهنگی، مدنی او نورو برخو کې
پر ته د هغې د واده له وضعیت څخه
او د بنځی او نارینه وو د مساواتو
پر بنسته، د بشري حقوقو او د
بنځو د اساسی حقوقو څخه د ګته
اخیستنۍ او برخمن کېدلو نقض
کول او خړپېر کول دي.

زه کولی شم هر دول جامی چی و غواړم
واغونندم، هر چیری چی و غواړم تللى شم

زه هم همدا شان!

دو همه ماده

غېرى ھېۋادونە د بىخۇ پە ويراندى ھەر چوں تبعىض غندى او
ھوكىھ كوي چى بى لە خىنده بە د بىخۇ پە ويراندى د تبعىض د
لە منخە وېلو سىاست بە داپىنۇ وسىلۇ لە لارى تعقىبىي او
پىدى بىرخە كى ژمنە كوي چى:

الف. د بىخۇ او نارىينە تر منع د اندول اصل پە خىلۇ اساسى
قوانىنۇ او نورۇ قوانىنۇ كى چى لا تر او سە منظور شوۇ نە
ۋى؛ او د تقىنۇن او نورۇ اپىنۇ لارو لە لارى د ھە د دى اصل
پلى كول تضمىن كېرى؛

ب: داپىنۇ قوانىنۇ د تصویب او نورۇ اقداماتو لە لارى، د
ضرورت پە وخت كى د مجازاتو پە خېرى؛ د بىخۇ پە ويراندى
تبعىض، منع كېرى؛

لە نارىينە وو سەرە د بابىرى پې بنستى لە بىخۇ خىخە قانونى
ملاپەر تېينىڭ او د واكمۇن ملى قضائىي مراجعاو او نورۇ دولتى
مؤسسىو لە لارى د بىخۇ پە ويراندى لە ھەر چوں تبعىض خىخە
دك اقدام خىنى داغىز من ملاپەر ضمانت و كېرى؛

ج. د بىخۇ پە ويراندى د ھە راز تبعىض خىخە دك عمل او
حرىكت خىنى دەدە و كېرى او د دى ضمانت و كېرى چى دولتى
مراجع او بىنسىتونە بە دا ژمنە رعایت كېرى؛

د. د بىخۇ پە ويراندى د ھە چا، سازمان يا مؤسسى لخوا د
تبعىض د لە منخە وېلو لپارە، تۈل اپىن اقدامات تر سەرە
كېرى؛

ھـ. تۈل ھە اپىن اقدامات؛ د بېلگى پە توگە، د قوانىنۇ،
مقرراتو، عرف ياد شتە چىلندۇنۇ د اصلاح يالغۇھ كولو
لپارە د قانون جوپول چى د بىخۇ پە ويراندى د تبعىض لامىل
گرخى، ترسىرە كېرى؛

و. ھە تۈل ملى جزاىي مقررات چى د بىخۇ پە ويراندى د
تبعىض لامىل گرخى، لغۇھ كېرى؛

زه چی خنگه خپل قانونی
عمر ته ورسیدم، درایی د
حق در لودونکی شوم

زه هم همدا شان!

څلورمه ماده

۱. د نارینه او بنخو تر
منځ د عملی برابری د
گړنديتوب په موخته، د
غېرو هېوادونو لخوا د
موقتی خانګړو تدبیرونو
نيول باید د دغه
کنوانسيون د تعریف له
مخی باید (تبعيض) ونه
ګنل شی؛ مګر په هیڅ
ډول به د جلا او نا برابر و
معيارونو ساتل په پایله
کی وندری، دا اقدامونه به
د فرستونو او چلنډونو
د برابری د پلی کولو
د موخته وروسته،
ودرول شی؛
۲. د غېرو هېوادونو لخوا
د خانګړو تدبیر و ترسره
کول، د بېلګي په توګه
هغه اقدامونه چې پدی
کنوانسيون کی د ميندو د
ملاتې لپاره خای په خای
شویدی؛ له تبعيض خڅه
ډک ونه ګنل شی.

دریمه ماده

غېږي هېوادونه به
په ټولو برخو کې په
تېرہ بیا په سیاسي،
ټولنیز، اقتصادي
او فرهنګي برخو
کې، د بېلګي په توګه
د بنخو د بشپړي
پر اختيا او پرمختګ
او له نارینه وو سره
د برابری پر بنست
د بشري حقوقو او
بنستیز و آزادیو
برخمنتیا لپاره، ټول
اړین اقدامات ترسره
کړي.

موبه د خپل شرکت په پريکرو
کي د نظر دورکولو حق لرو

زه هم همدا شان!

پنځمه ماده

غېرى هېوادونه به ټول اړین
اقدامونه ترسره کېږي تر خو:
الف. د تعصبونو، عادتونو او هغه
ټولو چلنډونو چې د هر جنس د
ټیټ ګنهلو او او چت ګنهلو، د بنځو او
نارینه وو د کلیشه یې وندو پر دوام
باندۍ ولاړ وی؛ د نارینه او بنځو د
چلنډونو ټولنیزو او فرهنگی نمونو
ته بدلون ورکړي؛
ب. ډاډ تر لاسه کېږي چې کورنۍ
روزنې، د یو ټولنیز چلنډ په توګه د
مورنۍ وضعیت څخه د سم درک او د
څېلپو ماشومانو په روزنې کې د بنځۍ
او نارینه تر منځ د ګډ مسؤولیت
پېژندنه، په بر کې لری او دا تر
ستړګو کېږي چې په ټولو برخو کې
د ماشونو ګتى، په لوړې یتو邦ونو کې
ونی يول شي.

ز ما له حالت او حوصلی
سره تېرى ده، هوا او
مناسبت، زه کولى شم
پر توگ يا لمن... واغوندم

شپږ مه ماده

غړی هېوادونه به
ټول هغه اړین اقدامونه
ترسره کړی چې د بېلګي
په توګه د بنځو د قاچاق
د ناوړه ګټه اخیستنی د
مخنیوی لپاره د قانون
جوړل، تر سره کړی.

زه د خپلو ماشومانو د
پوهنى د حق در لودونكى يم

زه هم همدا شان!

دو همه بر خه

او مه ماده

غېرى ھېۋادونه بە د ھېۋاد پە چولنىز،
سیاسى ژوند کى د بىخۇ پە وېراندى
دەردۈل تبىعىضۇنۇ د لە منخە وېرلو پە
برخە کى اپىن اقدامونە تى سەرە كېرى
او پە ڭانگەرى توگە بە بىخۇتە لە نارىيە
وو سەرە پە مساوى چول، لاندىينى حقوقنە
تضمين كېرى:

الف. پە چولو عمومى تاکنو او چول
پۇشتىنۇ کى درائىي ورکول او د چولو
عمومى منتخببو بىنسىتونو (ادارو) لپارە
د تاکل كېدلو يانوماند ياكاندىدۇ حق
لرل؛

ب. د دولت د سىاست پە تاكلۇ او
پلىكولو کى د گەدون حق او دولتى
منصبۇنۇ تەرسىپىل او د دولت پە
چولو كچو کى د عمومى مسؤوليتۇنۇ
سرتە رسول؛

ج. د ھېۋاد لە چولنىز او سیاسى ژوند
سەرە تېرلۇ غىر دولتى سازمانۇنۇ او
چولۇنۇ كى گەدون.

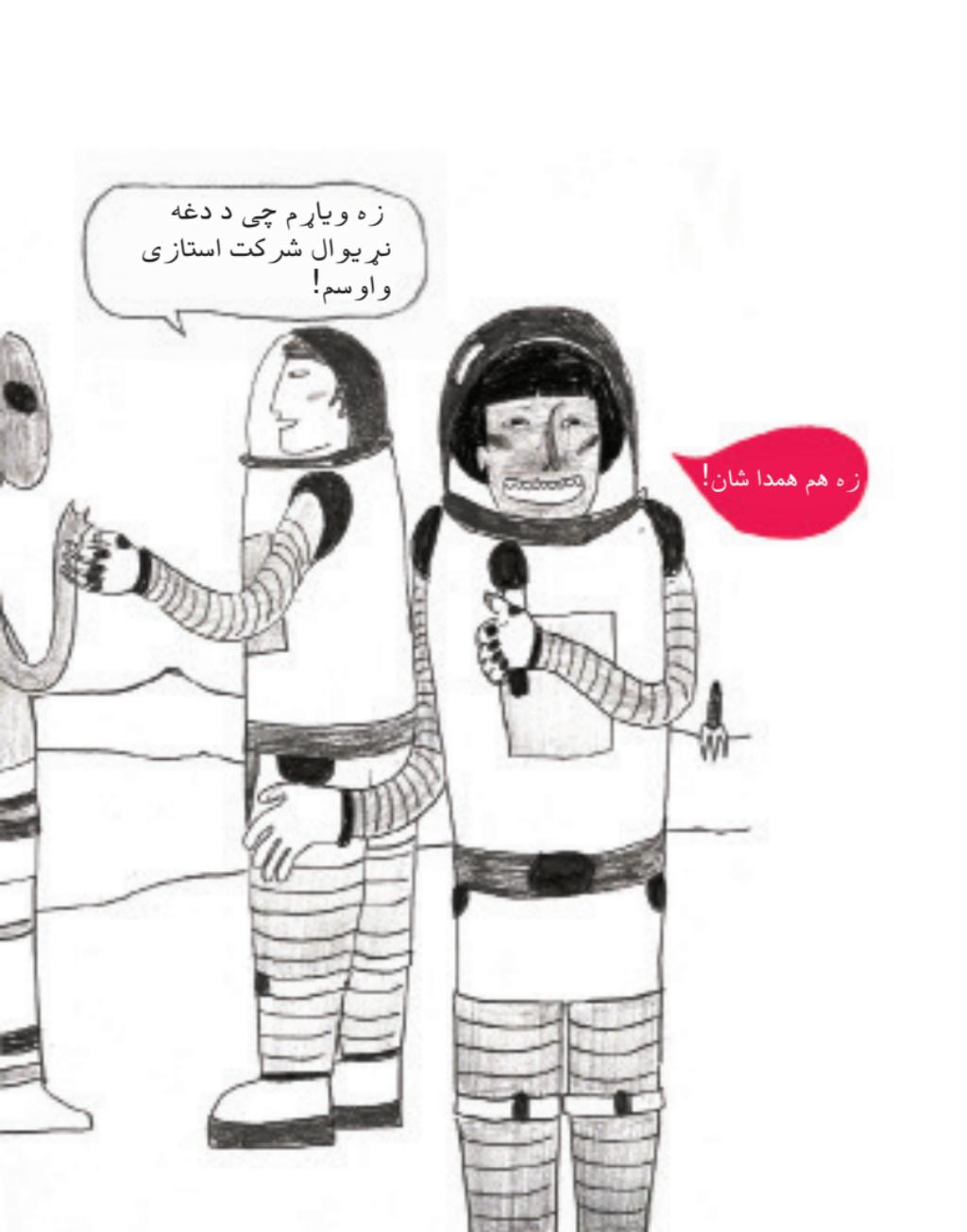
د هیواد د یوی تبعی په
صفت، زه کولی شم چې
وتاکل شم، زه کولی شم
چې جمهوری ریاست ته
وتاکل شم!

زه هم همدا شان!

اتمه ماده

غېرى ھېۋادونە بە اېرین
اقدامات تر سەرە كېرى چى
بىنخۇ تە لە نارىينە وو سەرە
پە مساوى شرايطاو او بى
لە هىچ ڈول تبعىض خخە
فرصت ورکەل شى چى پە
نەريوالە كچە لە خپىل دولت
خخە نماينىدگى و كېرى او
د نەريوالو سازمانۇنۇ پە
فعالىيتۇنۇ كى گەدون و كېرى.

زه ویا مر چی د دغه
نریوال شرکت استاری
واوسم!

زه هم همدا شان!

نهمه ماده

۱. غړی هېوادونه به بنځو
ته له نارینه وو سره برابر
د تابعیت د کسب، بدلون او
ساتلو مساوی حق ورکړي.
دولتونه به په ځانګړی توګه
تضمين وکړي چې له بهرنۍ
وګړی سره واده یا د دواده
په موډه کې د مېړه د تابعیت
بدلون، پڅلله د بنځۍ د
تابعیت د بدلون، جلاوطنۍ
او یا د مېړه د تابعیت د
تحمیل لامن نشي؟
۲. غړی هېوادونه به نارینه
او بنځو ته د خپلو ماشومانو
د تابعیت په اړه، مساوی
حقونه ورکړي.

زه حق لرم چی خپل
مليت خپل ميره /بنجحى
او ماشومانو ته ولىبر دوم

زه هم همدا شان!

دریمه بر خه

لسمه ماده

غېرى ھېۋا دونە بە د بىنخۇ سره د تبىعىض د لە منخە وېرلو لپارە ھەر راز اقىدامونە تر سره كىرى او د دى تضمىن و كىرى چى بىنخى بە پە روزنە كى لە نارىيەن وو سره لە مساوى حقوقو خەخە بىرخمنى وى او پە خانگىرى توگە بە پە لاندى بىرخو كى د بىنخۇ او نارىيەن وو بىرابرى تضمىن كىرى:

الف. د فن او كىسب د لار بىسونى پە بىرخو كى يو شان شرايط، روزنى تە لاس رسى او پە تولو بىنارى او كلىوالى روزنىز و تولو مۇسىسۇ كى د شەhadتىنامو او ياد بىرىليكىنونو تر لاسە كول؛ دا تساوى بايد لە بىسونخى خەخە د مەھە روزنۇ، فنلى او تخصىصى عمومى روزنۇ، لوپە فنلى روزنۇ او پە تولو حرفى دورو كى تضمىن شى؟
ب. يو شان درسى پروگرامونو تە لاس رسى، يو شان آزمۇينى، د يو شان مهارتنونو او صلاحىتىنونو لرونكى بىسونكى او د يو شان روزنىز كىفەت لرونكى خايونە او امکانات؟

ج. د گىدى روزنى لپارە د ھەخونى او نورو روزنىز و چىلدۇنۇ لە لارى چى دى موخى تە رسپىدل شۇنى كوى؟ پە تولو كچو او دولۇنۇ كى د بىنخى او نارىيەن د وندى د ھەر دول كلىشەبى مفھوم لە منخە وېرل، او پە خانگىرى توگە د بىسونخىي دكتابونو او درسى پروگرامونو بىا كىنە او د روزنىز و چىلدۇنۇ تناسىب ئى

د. لە تحصىلى بورسونو او ورتە تحصىلى بىنېگىنۇ خەخە د ورتە گتىي اخىستنى فرستونە؟

ھـ. د زەد كەر و دادامى اپرونە فرستونو تە يو شان لاس رسى؛ د بېلگى پە توگە د مشرانو او عملى لىك لوست زەد كەر او پە خانگىرى توگە د بىنخۇ او نارىيەن وو تر منخ د شتە روزنىزى خلا د گەرندى كموالى پە موخە پروگرامونە ؟

و. د نجونۇ د روزنى د پەپىنۇ دلو كموالى او د ھەفو نجونۇ او بىنخۇ لپارە چى و خەخت خەخە د مەھە بىسونخى پەپىردى؛ د پروگرامونو تنظيم؛ ز. پە سپورت او بىدنى روزنە كى د بىنخۇ دكۈن لپارە يو شان امکانات؛ ح. د كورنى د سلامتىيا او روغنتىيا لپارە د ھانگەر و روزنىزى و اطلاعاتو تە لاس رسى؛ د بېلگى پە توگە د كورنى پە هككە اطلاعات او لار بىسونى.

زه حق لرم چی داونی په
هره ورڅ کې بنوونځی ته
لاره شم

زه حق لرم چی له هری
نانځکی سره ولوبيرم، پرته له
دی چی د چا له خبرو اندېښنه
واوسم!

زه هم همدا شان!

یوو لسمه ماده

۱. غږی هېوادونه به تول اړین اقدامونه تر سره کړي تر خو د بنځو په وړاندی د اشتغال په برخه کې هر راز تبعیض له منځه ولاړ شي او د بنځۍ او نارینه تر منځ د برابری پر بنست، یو شان حقوقه په ځانګړۍ توګه په لاندی برخو کې تضمین شي:
ا. د بشر د ټولو وګړو لپاره د نه بېلېدونکی حق په توګه د کار حق؛

ب. د یو شان استخدامی فر صتونو خڅه د ګته اخیستنی حق، د بېلګې په توګه د استخدام لپاره د یو شان ضوابطو عملی کول، په آزاده توګه د تخصص او مسلک د ټاکلو حق، د مقام د لوړوالی حق د شغلی امنیت او ټول امتیازات او د خدمت شرایط او د پرمختللي حرفوی روزنو او بیا روزنو او مکررو روزنو خڅه ګته اخیستنې؛

ج. د یو شان معاش او امتیازونو تر لاسه کول او د مساوی ارزښت لړونکی کار خڅه د مساوی چلنډ برخمنتیا او همدا راز د کار د کیفیت په ارزونه کې یو شان یعنی برابر چلنډ؛
د. له ټولنیزو بیمو خڅه د ګته اخیستنی حق او ځانګړۍ توګه د تقاعده، بیکاری ناروغۍ، معلولیت، زړښت او د ناتوانی نور موردونه او همدا راز له استحقاقی رخصتیو خڅه ګته اخیستل؛
هـ. د کار په چاپېریال کې د سلامتیا او آرامتیا د ساتنی حق؛ د بېلګې په توګه د مثل له تولید خڅه ملاتړ؛

۲. د واده یا امیندواری پر بنست، د بنځو په وړاندی د تبعیض د مخنيوی او د بنځو د اغېز من حق د تضمین لپاره به غږی هېوادونه لاندینې اړین اقدامونه تر سره کړي، تر خو:
الف. د امیندواری یا د زېرون او د واده په دلیل له کار خڅه

اپستل د قانونی مجازاتو په وضعه
کولو، منعه کړي؛

ب. د زېرون رخصتى د وړ
ټولنيزو امتيازاتو سره د مخکيني
شغل د لاسه ورکولو خڅه پرته،
غښتلتيا یا ټولنيز امتيازات تر سره
کړي؛

ج. د ميندو او پلرونو د کورنيو
ژمنو او شغلی مسؤوليتونو د
سرته رسولو او په ټولنيز ژوند
کي د هغوي د ګډون لپاره د لازمو
ټولنيز و ملاتېرېز و خدمتونو
برابرول او په ځانګړي توګه له
ماشومانو خڅه د ساتنۍ لپاره د
شبکو درامنځته کولو او پراختيا
له لاري؛

د. د اميندوارو بنخو لپاره د هغو
کارونو په سرته رسولو کي چي د
هغوي لپاره زيانمن تشخيص شوي؛
ځانګړي ملاتېر برابر کړي؛
۳. پدی ماده کي به يادشوي مسايلو
ته اړوند حمایتی قوانین، د علمي
او تكنولوژيکي اطلاعاتو تناوب ته
په پامرنه تر خېرنې لاندې وني يول
شي او د لزوم په صورت کي به
ودرول، لغوه يا تمدید شي.

ما تازه زیرون کړی، که
وغواړم پرته له دی چې
خپله دنده له لاسه ورکړم
رُخصت واخلم

زه هم همدا شان!

دولسمه ماده

۱. غږی هیوادونه به ټول اړین
اقدامونه تر سره کړی تر خود
روغتیایی خارنو په برخه کې د
ښځو په وړاندی تبعیض، له منځه
یوسی او روغتیایی خدمتونو ته د
هغوي لاس رسی؛ په څانګړۍ توګه
د بنځۍ او نارینه د برابری پر
بنستې د کورنۍ سمباليښت ته اړوند
خدمتونه، تضمین کړي؛

۲. غږی هیوادونه به د لوړۍ
مادي د مقادو برسپړه، د
اميندواري، زېړېدنۍ او زوکړۍ
څخه وروسته، اړین خدمتونه
تضمين کړي او په لازمو برخو کې
به هغوي ته وړیا خدمتونه برابر
کړي او همدا راز د اميندواري او
شیدو وروکولو په موده کې به
هغوي ته کافې خواړه برابر کړي.

زه د حاملگی د مخنيوي
هری و سيلي ته چي
و غوايرم لاسرسى لرم!

دیار لسمه ماده

غږی هېوادونه به د اقتصادی او ټولنیز ژوند په نورو برخو کې د بنځو د تبعیض له منځه وړلوا لپاره اړین اقدامونه ترسره کړی تر خو د بنځی او نارینه د برابری پر بنسټ، یوشان حقوقنه تضمین کړی، په څانګړی توګه پدی برخو کې:
ا. د کورنۍ له بنیګنو څخه د ګټی اخیستنی حق؛
ب. د بانکی پورونو، رهني او نورو مالی اعتباراتو څخه د ګټی اخیستنی حق؛
ج. په تفریحی، ورزشی او د فرهنگی ژوند په ټولو برخو کې د ګډون حق.

زه کولی شم چی د خپلو زده کرو د
لگښتونو د خونديتوب لپاره له بانک
څخه پور واخلم

زه هم همدا شان!

خوار لسمه ماده

۱. غری هبودونه به د کلیوالي بشخو خانگرو ستونزو او د کورنیو اقتصادی ژوند په دوام کی د هفوی د مهمی وندی؛ د بېلگى په توگه د اقتصاد په غیر مالی خانگو کی کار کولو ته پام وکرى او تول ارین اقدامونه به ترسره کېرى تر خو د کلیوالو سیمو بشخو په اړه د اوستنی کنو انسیون مفاذ، پلي شی؟
۲. غری هبودونه به په کلیوالو سیمو کی د بشخو په وړاندی د تبعیض د له منځه وړلوا په اړه اړین اقدامونه تر سره کېرى تر خو تضمین وکرى چې دا بشخی د نارینه او بشخو د برابری پر بنسټ، په کلیوالی پر اختیایی پروګرامونو کی گډون وکرى او له هفو خڅه برخمنی شی او په خانگری توګه له لاندیني حقوقو خڅه برخمنی شی:
 - الف. په تولو کچو د پر اختیایی پروګرامونو په تدوین او پلي کولو کی گډون؛
 - ب. کافی روغتیایی آسانتیاوو ته لاس رسی، د بېلگى په توگه اطلاعات، سلا مشوره او د کورنی د سمبالښت خدمتونه؛
 - ج. د ټولنیز تأمین پروګرامونو خڅه مستقیمه گته اخیستنه؛
 - د. له رسمي او غیر رسمي روزنیزو تولو دورو او خپرونو گته اخیستن، د بېلگى په توګه د هفوی د فنی توان د لوړتیا لپاره د علمی سواد زده کېرى او همدارنګه د فنی زده کېرو د سیمهېیزو او لوړو خدمتونو خڅه برخمنتیا؛
 - هـ. د اشتغال او کارموندنی له لاری، مساوی اقتصادی فرستونو ته د لاس رسی د امکان لپاره د تعاوني او انتفاعی ډلو جوړول؛
 - و. په تولو سیمهېیزو فعالیتونو کی گډون؛
 - کرنیزو اعتباراتو او پورونو ته لاس رسی، د بازار موندنی آسانتیاوی، د اړینی تکنولوژۍ او له څمکی خڅه برابر گته اخیستنه؛
 - د څمکنیزو او سیمهېیزو اصلاحاتو او همداراز په څمکه کی د بیا څای په څای کېډلو پروګرامونو کی له برابر چلنډ خڅه برخمن کېدل؛
 - ز. د ژوند د کافی امکاناتو خڅه برخمن کېدل، په خانگری توګه د مسکن، روغتیا، او بو او برښنا، حمل او نقل او اړیکی.

زه د بنی او پاکی
کروندي در لودلو لپاره
روزنیزو ورکشاپونو ته
لاسرسی لرم

زه هم همدا شان!

څلورمه برخه

پنځلسمه ماده

۱. غږی هېوادونه به د قانون په
وړاندی، بنځو ته د نارینه وو په
شان برابر حقوقه ورکړي؛
۲. غږی هېوادونه به په مدنۍ چارو
کې بنځو ته په دقیقه توګه له قانونی
ظرفیت د ګټه اخیستنی یوشان
ظرفیت ورکړي. غږی هېوادونه
به په خانګړی توګه بنځو ته د
قراردادونو د تېرلو او د املاکو د
اداري، برابر حقوقه ورکړي او د
محکمو او قضایي مراجعي په ټولو
پې اوونو کې به له هغوي سره یو
شان چلنډ وکړي؛
۳. غږی هېوادونه هوکړه کوی چې
د بنځو د هغه ټولو قراردادونو
او هر راز خصوصی سندونه
چې د بنځو د قانونی ظرفیت په
محدودلو کې قانونی اثر ولري؛
باطل اعلام کړي؛
۴. غږی هېوادونه به بنځی او
نارینه ته د وګرو د تاټوبې د
بدلېدلو او د تاټوبې او د استوګنۍ
ځای د ټاکلو، مساوی حقوقه
ورکړي.

زه هم همدا شان!

زه د قانون او محکمی
پر و راندی له ټولو سره
برابره یم

زه کولی شم چی سفر
وکرم، له پولو واپرم او
هر چیری چی می زره
وی ژوند وکرم!

شپاپ لسمه ماده

۱. غړی هېډونه به ټول هغه
اړین اقدامونه پلي کړي تر خو
د بنځو په وړاندی تبعیض؛ د
واډه او کورنيو اړیکو اړوندو
چارو کې، له منځه ولاړ شې، په
خانګړۍ توګه لاندینې موارد به
دانرينه او بنځۍ د برابری پر
بنست، تضمین کړي:

الف. د واډه په اړه مساوی حق؛
ب. د مېړه د آزادانه ټاکلو مساوی
حق او یواځی د دواړه خواوو د
آزادانه او بشپړ رضایت له مخې
دواډه ترسره کول؛

ج. د بنځۍ او مېړه توب په موده
او د بېلتوب په حالت کې مساوی
حقونه او مسؤولیتونه؛

د. د مېړه او بنځۍ توب د
وضعیت له پام کې نیولو پرته
دمور او پلار په توګه مساوی
حقونه او مسؤولیتونه؛ د هغوي
ماشومانو ته اړوند مسایلو کې؛ د
ماشومانو گتی به په ټولو موارد دو
کې لوړې توب ولري؛

هـ. د ماشومانو د شمبر او
د اميندواری د زمانې واتېن

او همدارنگه اطلاعاتو روزنو او نورو
وسایلو ته چی هغوي ته لدی حقوقنو خخه
د برخمنتیا واک ورکوی؛ د لاس رسی په
برخو کی د آزادانه او مسؤولانه تصمیم
نيونی مساوی حقوقنه؟

و . د قیومیت، حضانت، سرپرستی،
د ماشومانه په فرزندی نیولو او په ملي
حقونو کی ورته مفاهیمو ته يو شان
مسئولیتونه او حقوقنه؛ په ټولو مواردو
کی به د ماشومانو گتی، مطلق لوړ مریتوب
ولري؛

ز . د مېره او بشخی په توګه، مساوی فردی
حقونه؛ د بېلګي په توګه د کورنی، تخصص
او دندی د تاکلو حق؛

ح . د مالکیت، د اکتساب حق، مدیریت،
سرپرستی، له ملکیت خخه برخمن کېدل او
د ملکیت انتقال، لدی خخه پرته چې وړیا
وی یا مصرفی؛ د مالکیت په اړه د بشخی
او مېره لپاره به يو شان حقوقنه په بر کی
ولري؛

۲ . د ماشومانو کوژده او واده هېڅ قانونی
اشر ندری او ټول ضروری اقدامونه به د
بېلګي په توګه؛ د واده د عمر تاکلو او په
رسمی دفترونو کی به د وادونو ثبتولو
لپاره قانون جوړول، تر سره شی.

مور کولی شو چې د
خپل د ژوند ملګرۍ
پخپله وټاکو

زه هم همدا شان!

پنځمه بر خه

اول سمه ماده

۱. د دی کنوانسیون د مقادو د پلي کولو خپېرنۍ او پراختیا لپاره، د بنځو په وراندی د تبعيضونو د له منځه وړلوا کمېته به (چې لدی وروسته کمېته بلل کېږي) د اتلسو تنو په غږ یتوب، ددي کنوانسیون د لازم الاجراء کېدو په موده کې او له تصویب او کنوانسیون ته د پنځه دېر شم هیواد یوځای کېدلوا خڅه وروسته، دی کنوانسیون ته اړوندو برخو کې د نېک اخلاقی او وړتیا شهرت لرونکو ۲۳ متخصصینو په غږ یتوب رامنځته شي. دا متخصصین به د غړو هیوادونو له وګړو خڅه وټاکل شي او پڅېل شخصی واک کې به خدمت وکړي او د هغوي په ټاکلو کې به د عادلانه جغرافیاې وېش او د تمدن د حقوقی عمدہ نظامونو د بېلا بلېلوا ډولونو حضور ته پاملنې وشي.

۲. د کمېتی غږي، د پتی (سرې) رأيی له لاري د هغوا کسانو له فهرست (نوم لېر) خڅه ټاکل کېږي چې د غړو هیوادونو لخوا نوماند شوی دي. هر غږي دولت کولای شي له خپلوا وګړو خڅه یو تن نوماند وېپېژنې؟

۳. لمړۍ ټاکنۍ به شپږ میاشتی د دی کنوانسیون تر پلي کولو وروسته ترسره شي. د ملګرو ملتونو سازمان سرمنشی به لېر تر لېر د هرۍ ټاکنۍ د مخه، د لیکونو په واسطه، له غړو هیوادونو خڅه وغواړۍ چې د دوه میاشتو په ترڅ کې خپل نوماندان وېپېژنې. سرمنشی به د ټولو نوماندانو د نومونو نوم لېر (فهرست) د الفبا د حرفونو او نوماندونکی دولت د ذکر په

- تر تیب، سمبال کری او هر یو غیری هیواد ته به بی و استوی؛
۴. د کمپتی د غرو و تاکنی به د غرو هیوادونو په ناسته کی چی د ملگرو ملتونو د سرمنشی لخوا د ملگرو ملتونو په مقر کی جوړ پېږي؛ ترسره شی. پدی ناسته کی د تشکیل د نصاب حد بی لبر تر لبره د غريو دولتونو د استازو د دوو پر دريمی برخی حضور دی؛ هغه نوماندان به کمپتی ته د غريتوب لپاره و تاکل شی چې هم تر ټولو ډېرى رأي او هم د حاضر دولتونو د نمایندګانو او په ناسته کی درأيی ورکونکو درأيی مطلق اکثریت تر لاسه کړي. هغه کسان به تاکل کېږي چې زیاتی رايی، او یا د استازو د مطلق اکثریت رأيی چې په دغه غونډه کی حاضر وي، تر لاسه کړي.
۵. د کمپتی غري به د یوی خلورکلنی دوری لپاره و تاکل شی؛ مګر د تاکل شويو نهه کسانو د غريتوب دوره به په لوړرنې رأيی اخیستنه کی، وروسته له دوه کلونو، پای ته ورسېږي. دا نهه غري به له ځنډ څخه پرته، له لوړۍ رأيی اخیستني څخه وروسته، د کمپتی درئیس لخوا د پچی اچونی (فرعه کشي) له لاری و تاکل شی؟
۶. د کمپتی د نورو پنځو غرو و تاکنه به د دی مادی د ۴-۳-۲ فقره و سره سم د پنځه دېر شم تصویب یا الحق څخه وروسته ترسره شی. د دوه تنو اضافي غرو غريتوب به وروسته له دوه کلونو پای ته ورسېږي او دا دوه به درئیس لخوا د پچی اچونی (فرعه کشي) له لاری و تاکل شی؟
۷. د احتمالي خالي بستونو د ډکولو لپاره، هغه دولت چې کارپوه یې د کمپتی له غريتوب څخه ګوبنه شوی، د خپلو وګرو له منځه به، د کمپتی د تأیید په شرط؛ بل کارپوه د کمپتی د غريتوب لپاره و تاکی؛

۸. د کمپتی غری به د عمومی مجمعي په تأييد، د هغو ضوابطو او شرياطو پر بنست چې مجمع بې لازم گنۍ او د کمپتی د مسؤوليتونو اهميت ته په پاملنۍ، د ملګرو ملتونو لخوا مقرر شي؟

۹- د ملګرو ملتونو سرمنشي به د اوسنی کنوانسيون په چوکات کې، د کمپتی د دندو د اغېزمنو چارو د پلي کولو او سرته رسولو لپاره؛ کارکونکۍ او آسانتياوې برابري کړي.

اتلسمه ماده

۱. غری هيوادونه ژمنه کوي چې د دی کنوانسيون د پلي کولو او پدی اړه د ترلاسه شويو پر مختګونو په ترڅ کې د کمپتی د خپرني لپاره سرمنشي ته د تقنيني، قضائي، اجرائي او نورو ترسره شويو اقدامونو په اړه په لاندي ډول یو رپوت وړاندی کړي:

الف. د هغه دولت لپاره د کنوانسيون د پلي کولو خخه یو کال وروسته؛

ب : وروسته تر هغه لبر تر لبره په هرو خلورو کلونو کې یو خل، او د هغه سربېره هر آن چې کمپتې وغوارې؛
۲ - دارپوئونه کولای شي هغه لاملونه او ستونزی چې د دی کنوانسيون د ژمنو د پلي کولو پر ميزان باندي اثر واچوی؛
بربنده کړي.

نولسمه ماده

۱. کمپتې به خپله تګلاره تصويب کړي؛

۲. کمپتې به خپل مسؤولين د یوی دوه کلنۍ دورې لپاره وټاکۍ.

شلمه ماده

۱. کمپیته به هر کال د دوه او نیو په موده کی، د هغۇ رپوتیونو د خېرىنى لپاره چى د دى كنوانسیون د اتلىسى مادى سره سم وړاندی شوی دی؛ ناستى ترسره کېرى؛
۲. د کمپیتى غونډی به عموماً د ملګرو ملتونو د سازمان په مقر او یا په کوم بل مناسب څای کی چى د کمپیتى په غوبتنه ټاکل کېږي، ترسره شي.

يووېشتمه ماده

۱. کمپیتى به هر کال د اقتصادى او ټولنیزى شورالله لارى د خپلۇ فعالیتونو په اپرە عمومى مجمعى ته رپوت ورکېرى او کولاي شى د غېرو هيyoادونو لخوا د ترلاسە شويو رپوتیونو او اطلاعاتو پر بنىست، کلى وړاندیزونه او سپاربىتنى وړاندی کېرى. دا کلى وړاندیزونه او سپاربىتنى به د غېرو هيyoادونو له احتمالى نظریاتو سره، د کمپیتى په رپوت کى څای په څای شى.
دوه ويشتمه ماده

تخصصى مؤسسى به اجازه ولرى چى د دى كنوانسیون د موادو د پلى كولو خېرىنىز و ناستو کى كه چى د هغۇ د فعالیتونو په حوزه کى څای نىسى؛ خپل نمايندہ واستوی. کمپیتې بنايى له تخصصى مؤسسو خخه بلنه وکېرى تر خو د كنوانسیون په هغۇ برخو کى چى د هغۇ د فعالیتونو په حوزه کى څای نىسى؛
رپوتونه وړاندی کېرى.

شپرمه برخه

دروېشتمه ماده

پدی کنوانسیون کی هېڅ شی به ونشی کولای د بشۍ او نارینه د
برابری د لاسرسی لپاره چې شونی وي پدی لاندنسیو اسنادو کی
موجود دوي؛ پر ګټورو مقرراتو اثر ولري:
الف. د غږی هبواډ قوانین؛
ب. د دولت لپاره هر لازم الاجراء کنوانسیون، تړون یا نړیوال
موافقت ليک.

څلوروېشتمه ماده

غږی هیوادونه ژمنه کوي چې په ملي کچه به ټول اړین اقدامونه
چې موځه بې پدی کنوانسیون کی د په رسميت پېژندل شویو
حقونو بشپړ پلی کول دی؛ ترسره کړي.

پنځه وېشتمه ماده

۱. دا کنوانسیون به د ټولو هېوادونو د لاسلیک لپاره پرانیستی
وی؛
۲. د ملګرو ملتونو سازمان سرمنشي، د دی کنوانسیون د امانت
لړونکی په توګه تاکل شوی دی؛
۳. د دی کنوانسیون تصویب، د قانونی لړیو ترسره کولو
پوری تړلی دی. د تصویب سندونه به د ملګرو ملتونو د
سازمان سرمنشي ته دامانت په توګه ایښی وي.
۴. دا کنوانسیون به د ټولو هېوادونو د الحق لپاره پرانیستی
وی. الحق به د ملګرو ملتونو سرمنشي ته د الحق د سند له

سپارلو سره سم، عملی شی.

شپر و یشتمه ماده

۱. هر یو غیری دولت کولای شی چی هر آن د ملگرو ملتونو سر منشی ته په یوه اطلاعیه کی غوبنتنه وکری چی پدی کنوانسیون کی بیا کتنه وشی؟
۲. د ملگرو ملتونو عمومی مجمع به د احتمالی اقدامونو په اړه د داسی غوبنتنی په برخه کی تصمیم و نیسي.

اوہ و یشتمه ماده

۱. دا کنوانسیون له هغې نېټې خڅه دېرش ورځی وروسته چې د تصویب یا الحق، شلم سند بی د ملگرو ملتونو سازمان سرمنشی ته په امانت کېښودل شی، لازم الاجراء ګنډل کېږي.
۲. د هر دولت په اړه چې دا کنوانسیون د شلم سند د سپارلو وروسته، تصویب یا الحق کړی یا هغه ته الحق وکړي؛ کنوانسیون د هغه دولت د تصویب یا الحق سند د امانت اېښودلو خڅه دېرش ورځی وروسته؛ لازم الاجراء کېږي.

اته و یشتمه ماده

۱. سرمنشی، د تصویب یا الحق په وخت کی د دولتونو د تحفظ یا شرایطو متن ترلاسه کوي او هغه ټولو هیوادونو ته وېشی؛
۲. هغه تحفظات او شرطونه چې د دی کنوانسیون له موخو سره سمون و نلری، و به نه منل شی؛
۳. کیدای شی هر آن، تحفظات او شرایط، سرمنشی ته د یو یادداشت په سپارلو بېرته تر لاسه شی او سرمنشی به ټول دولتونه لدی موضوع خڅه خبر کړي. د تحفظ یا شرایطو له

منځه وړل به له هغې ورځی اعتبار ولري چې یادداشت ترلاسه شي.

نهه ويشتمه ماده

۱. د دی کنوانسيون په تفسير یا پلی کولو کي د دوو یا خو دولتونو تر منځ هر ډول اختلاف چې د مذاکرۍ او خبرو اترو لارۍ حل نشي؛ د یو هيواد په غوبنتنه به حکمیت ته ارجاع شی. که چېږي د اختلاف دواړه خواوی د حکمیت له نېټې خڅه په شپرو میاشتو کي، د حکمیت د ډول او تشکیلاتو په اړه، هوکړي ته ونه رسپرې؛ د هغوي هر یو کولای شي د دیوان د اساسنامې سره سم، عدالت نړیوالی محکمی ته د موضوع د ارجاع غوبنتنه وکړي؛

۲. هر غږي دولت کولای شي د دغه کنوانسيون د تصویب، لاسليک يا الحق په وخت کي اعلام کړي چې ځان د دی مادی د لمړۍ بند د پلی کولو لپاره موظف نه ګنې. نور غږي هپوادونه د هغو هيوادونو په وړاندی چې داسي تحفظ یې اعلان کړي وی؛ د هغه پلی کولو او رعایت ته ملزم نه ګنيل کېږي.

۳. هر غږي دولت چې د دی مادی د دوهم بند سره سم یې د تحفظ اعلام کړي وی؛ کولای شي هر آن د سرمنشي په اعلام سره، له خپل تحفظ خڅه ډډه وکړي.

دېر شمه ماده

دا کنوانسيون چې د عربې، چینې، انگربېزې، فرانسوی، روسي او هسپانوی ژبو متن یې د یوشان اعتبار لرونکي دی، د ملګرو ملتونو سرمنشي خڅه به د امانت په توګه کېښو دل شي.